

A koalíció felmondásával fenyegetett Kóka János, az SZDSZ elnöke azzal kapcsolatban, hogy a szocialisták körében egyre többen érvelnek a februárban elfogadott egészségbiztosítási törvény visszavonása vagy elhalasztása mellett. A szocialisták szerint ugyanis jobb lenne állami tulajdonban tartani az egészségpénztárakat. Az SZDSZ szerint viszont a szocialisták „belecsináltak a gatyájukba” a közelgő újabb népszavazástól, holott fel kell venni a kesztyűt, és meg kell nyerni a referendumot.

Újra egymásnak feszül a szocialisták tehénfoltosnak nevezett, és az SZDSZ párdücmintásnak becézett koncepciója az egészségügyi biztosítók magánosítása kapcsán. Az elvesztett vizitdíjas népszavazás után ugyanis a szocialisták körében felerősödtek azok a hangok, amelyek szerint vissza kellene vonni, vagy el kellene halasztani az egészségbiztosítási rendszer reformját.

Megeshet, hogy ismét előáll a 2007 tavaszát-nyarát színesítő koalíciós vitatkozás, amikor az MSZP és az SZDSZ az egészségbiztosítás modelljén vitatkozott. Akkoriban arról egyezkedtek, hogy regionális felosztás - tehénfoltos minta -, avagy háziiorvosi körzetek szerint - párdücmintás sablon - működtessék-e az új típusú egészségbiztosítási pénztárakat. A vita igazi lényege az volt, hogy kell-e privát érdekeltség a rendszerbe. A szocialisták a tisztán állami tulajdon mellett érveltek, a szabaddemokraták magáncégek bevonásával teremtetek volna versenyt az egészségügyben (lásd később).

Vissza az állami tulajdonhoz

Ahhoz persze, hogy újramezdődjön a tehén-párdücminta vita, a magántőke ügyét kell rendbe tenni, pontosabban kezelni kell az Albert-házaspár népszavazási kezdeményezését, ami számúzné a magántársaságokat az egészségbiztosítási rendszerből. Afelől a baloldalnak (kormányostul, frakcióstul) nem sok kétsége van, hogy egy újabb referendum biztos vereséget jelentene. A jelek szerint nem is mennek olyan kérlelhetetlenül elébe, mint a mostani népszavazásnak. Azaz vélhetően kiszereleik a magántőkét az egészségügyi törvényből. A szocialista megyei elnökök ülésén Gyurcsány Ferenc mindenestre azt mondta, hogy pontosan érzi a felelősségét annak, hogy mit jelenthet a pártnak egy újabb elbukott népszavazás. Ezt sokan úgy értelmezték, hogy a miniszterelnök helyesen értékeli a szituációt, és a magántőkét az MSZP kiírja az

egészségügyi törvényből. Ezt erősíti, hogy elkezdődött a várható döntést előkészítő hivatalos kommunikáció, amely ugyan a Fideszre mutogat, de a lényegen nem változtat.

Lendvai Ildikó frakcióvezető például a stop.hu-n azt nyilatkozta, hogy könnyen lehet, hogy a pénztárakat nemcsak többségi, hanem teljes állami tulajdonban kell tartani. Senkinek sem érdeke ugyanis, hogy a népszavazás kezdeményezői által teremtett politikai kockázatot az ország fizesse meg azzal, hogy rossz feltételekkel, áron alul engedi be a befektetőket. Azaz azt sugallta, hogy nem a baloldal hátrál ki saját politikája mögül, hanem a Fidesz miatt menekül az egészségbiztosításból a privát pénz, ez ellen pedig a kormány sem tehet semmit.

Vannak azonban olyan vélemények is, hogy a Fidesz a népszavazás nélkül is eléri célját: a referendum állandó belengetésével és a rendszer későbbi visszacsinálásáról sulykolt nyilatkozatokkal mára sikerült teljesen elriasztania a hazai egészségpénztárak iránt érdeklődő utolsó befektetőket is.

Fel kell venni a kesztyűt

A nagy kérdés persze az, hogy mit szól mindehhez a koalíciós partner. "Teljesen értelmetlen és következetlen lenne néhány héttel az egészségbiztosítási törvény elfogadása után visszacsinálni" - mondta kérdésünkre egy SZDSZ-es képviselő. Ez nem bizonyítana mást, mint hogy a szocialisták az elvesztett népszavazás után egész egyszerűen „belecsináltak a gatyájukba”, idézett pártbeli véleményeket a politikus.

Kóka János pártelnök valamivel árnyaltabban, de hasonlóan nyilatkozott. „Ha a kormány elbizonytalanodna a reformokban, az helyrehozhatatlan károkat okozna. Ha a Fidesz újabb népszavazást kezdeményez az egészségügy ellen, fel kell venni a kesztyűt és meg kell nyerni a referendumot” - mondta a liberálisok elnöke az Indexnek.

Kóka János úgy gondolja ugyanakkor, hogy minden kritikában van jogos elem, és tanulniuk kell a 3 millió igenből, illetve erőt meríteniük a 700 ezer nemből. Önkritikusan megjegyezte: "Jobban kell dolgoznunk, világosabban kell beszélnünk, de ez nem jelenthet megfutamodást. Az SZDSZ nem asszisztálhat ahhoz, hogy Magyarországot permanens válságövezetté züllesszék." Szlovákiában egy hasonló népszavazással sem sikerült visszacsinálni a reformokat, bármennyire is szeretne volna az ellenzék, és Szlovákia ma gyorsan növekvő perspektivikus gazdaság, mondta az SZDSZ elnöke.

SZDSZ-es vélemények szerint igenis lehet küzdeni a biztosítási reformért, a helyzet ugyanis - ha lesz egyáltalán népszavazás róla - nem ugyanaz, mint a vizitdíjnál. Ez nem egy egyszerűen zsebre menő kérdés, bonyolultabb annál, és lehet hatásosan érvelni mellette. Egy újabb népszavazás kimenetele egyébként a Fideszt is elbizonytalanítja, tartják a pártban. Nem véletlen, hogy az ellenzéki párt máig nem állt egyértelműen a civilek kezdeményezése mellé, csak távolról támogatja azt. Elképzelhető ugyanis, hogy az egészségbiztosításról tartott népszavazáson eleve kevesebben vennének részt, esetleg a Fidesz nem tudná hozni a 3,3 millió szavazatot, ami óhatatlanul is az Orbán által magyar világszabadalomnak titulált alkotmányos népítélet kifulladását jelezné, reménykednek az SZDSZ-ben.

Koalíciós szakítópróba

Arra a felvetésre, hogy mi történne abban az esetben, ha a szocialisták kihátrálnának a tb-törvényből, Kóka János úgy reagált: "Ha nincs reform, nincs értelme tovább a koalíciónak." SZDSZ-es körökben ugyanakkor a kilépés és a koalícióban maradás esélyét jelenleg 50-50 százalékra taksálják. Ez a lépés egyelőre nem látható előre, ugyanis az SZDSZ-ben is „helyzet van”, mondta egyik forrásunk. A pártnak most valamilyen megoldást kellene találnia az egy évvel ezelőtti elnökválasztást befeketítő csalási botrány feloldására. Az is lehet, hogy egy tisztújítás után nem Kóka lesz az elnök.

Informátorunk szerint a párt reakciója nagyon függhet attól is, hogyan lép az MSZP. Ha esetleg a Fidesszel karöltve szavaz majd az egészségbiztosítási reform kiheréléséről vagy megsemmisítéséről, a kilépés egyértelmű lesz. Szijjártó Péter, a Fidesz szóvivője már kedves szavakkal invitálta is a szocialistákat, hogy a jövő héten megszavazhatják javaslatukat az egészségbiztosítási törvény hatályon kívül helyezésére. Ezt a 180 fokos fordulatot nemcsak az SZDSZ, de Gyurcsány Ferenc sem tudná megtenni teljes arc- és hitelvesztés nélkül, hiszen annak idején épp ők álltak az egészségbiztosítási reform élére, mondta az egyik liberális politikus.

Ha az MSZP csak óvatos módosításokkal próbálkozik, az SZDSZ mérlegelni fogja, hogy ezek a változások még elfogadhatók-e. A liberálisok tavaly is azért mentek bele kompromisszumba, mert úgy látták: ha céljaik rögtön nem is, de hosszabb távon érvényesülhetnek. Horváth Ágnes például a Beszélőnek adott interjújában korábban azt mondta: reményeik szerint évekkel később akár tiszta magántulajdonba is kerülhetnének a pénztárak. Ezzel megvalósulhatnak az, amit az SZDSZ eredetileg akart.

A kiegyezés útján

A koalíciós válság eszkalálódásának megakadályozására a miniszterelnök ugyan óvatosan, de határozottan nyugtatta a szocialistákat: érzékeny beszélgetéseket folytattak az ügyben, és már egyik párt sincs bemerevedve. Az pedig, hogy Horn Gábor mit nyilatkozik, kevésbé számít, mint az, hogy a koalíciós államtitkár is ott ül a konzultációkon.

Ráadásul, bölcselkednek a szocialisták, az SZDSZ arcvesztését szépítheti, hogyha valós reform hiányára hivatkozva visszadobja az egészségügyi tárcát. Persze választhat majd másikat, az MSZP-sek az oktatási és kulturális, az igazságügyi és rendészeti, illetve a külügyminisztériumról rebesgetnek, mint cserealapról. Legkevesbé az oktatási tárca átadását valószínűsítik, egyrészt a kormánynak fontos a "tudás, munka tulajdon program" miatt, másrészt a frakció zsigerből utálja Magyar Bálintot, az SZDSZ oktatási emberét.

Ezek azonban csak folyosói pletykák, egyelőre azt kell kisütniük a politikusoknak, hogy a magántőke kiebrudalása után az MSZP és Gyurcsány Ferenc tehénfoltos szisztémája legyen a nyerő, vagy az SZDSZ párducmintája. A dolgok jelenlegi állása szerint a tehenes rendszer lesz a befutó.

Válságtörténet

Az egészségbiztosítás átalakítása nem először válik koalíciós szakítópróbává. Az SZDSZ már egy évvel ezelőtt is azt hangoztatta, hogy az egészségügyi reform korábbi elemei (amelyek egy részét most népszavazás törölte el) csak akkor állnak egységbe, ha a biztosítási rendszert is

megreformálják. (Vannak szakértők, akik szerint épp a biztosítási reformmal kellett volna kezdeni az egész átalakítást). Molnár Lajos 2007 elején - hivatalosan - épp azzal indokolta lemondását, hogy elege volt a több-biztosítós rendszer bevezetéséről szóló döntés halogatásából.

A tavalyi egészségügyiminiszter-csere idején Kóka János frissen megválasztott SZDSZ-elnök egyértelművé tette: a párt koalícióban maradásának feltétele a biztosítási reform végrehajtása.

A liberálisok koncepciója az üzleti biztosítók bevonására már a 2006-os választásokra készen volt, s ezt választási programjuk is tartalmazta. Már akkor elkészítettek egy törvénytervezetet, amely szerint megmaradt volna egy állami biztosító, de emellett magáncégek is megkaphatták volna a jogot, hogy a befizetett járulékokkal gazdálkodva részt vegyenek az egészségügyi ellátás finanszírozásában. Az SZDSZ vezérlőelve az volt, hogy csak a verseny teremthet minőséget az egészségügyben. Álláspontjuk szerint emellett viszont a kötelező járulékfizetéssel megmaradt volna a szolidáris elvű társadalombiztosítási rendszer.

A szocialisták meglehetősen későn ébredtek. Csak tavaly nyár elején álltak elő saját egybiztosítós koncepciójukkal. Az MSZP-s javaslat az Országos Egészségbiztosítási Pénztár (OEP) zártkörű részvénytársasággá alakítását javasolta. A rendszerben nem lettek volna magánbiztosítók. Ellátásszervezők, betegirányítók gondoskodtak volna a pénzek hatékony felhasználásáról és a betegek gyógyításának irányításáról. A szocialisták a magáncégeket csak erre a területre engedték volna be, a kötelező társadalombiztosítás közelébe nem.

A két modell olyan távol volt egymástól, hogy annak összehozására nem sok esély mutatkozott. Ez ismét koalíciós feszültséget eredményezett 2007 júniusában. A gordiuszi csomót végül Gyurcsány Ferenc, illetve Kiss Péter, Lendvai Ildikó és Veres János vágta át. Ebből lett az a hibrid rendszer, amelyhez hasonló a világon sehol nincs: alakuljanak megyei illetékességű pénztárak, amelyekben a magánbefektetők csak kisebbségi tulajdonosok lehetnek. Az erről szóló törvényt 2007 decemberében Sólyom László nem írta alá, hanem megfontolásra visszaküldte azt a parlamentnek. A törvényt kisebb módosításokkal idén február 11-én fogadta el a parlament.